

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (final draft).

Viite:

Imppola, J. J. (2023). Tekeletsunami osa 8: Kolmemarkkaiset kopiomaakareiden kohteena. *Numismaatikko*, 59(2), 71–74.

Jorma J. Impola

Tekeletsunami osa 8. Kolmemarkkaiset kopiomaakareiden kohteena

Esillä pitämäni kopioseteleiden tulva se vaan ei ota laantuakseen. Ilmeisesti aina, kun jostain arvokkaasta setelistä ilmestyy hyvätasoinen kuva internettiin, sen joku kopioi ja tuo markkinoille sen avulla tuotetun ”reproduktion”, mikä on yleisesti käytetty nimitys näistä kopioseteleistä. Luonnollisestikaan näisissä kopioissa ei ole mitään REPRODUCTION tai COPY tai muutakaan tekstiä, josta asian oikea laita ilmenisi, joten tätä kamaa tulee myös keräilymarkkinoille, missä niitä kaupitellaankin aitoina.

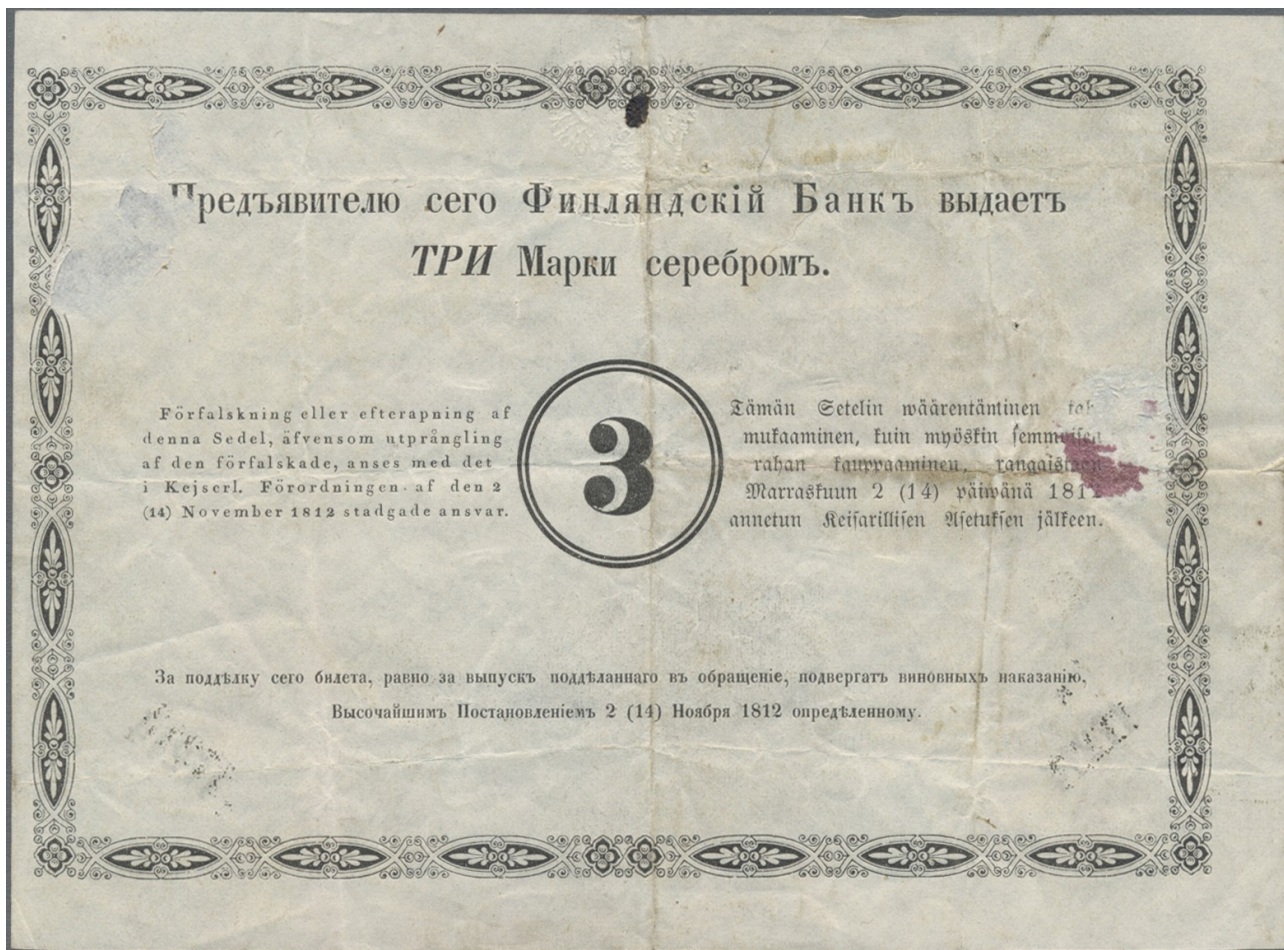
Hyvin kuvaava ja myös surullinen on suomalaisen vuoden 1860 3 markan setelin No 17214 tarina. Kyseinen seteli oli kaupan 8. lokakuuta 2019 Auktionshaus Christoph Gärtner GmbH & Co. KG:n huutokaupassa Sale #45 Banknotes Worldwide kohdenumerolla 1524. Kohteen lähtöhinta oli 900 € ja sen myyntihinta oli 2 500 € + 23,8 % + 2 € komissio = 3 097 €.

Kuva 1. Aidon 3 markan setelin 1860 No 17214 etupuoli. Kuvalähde: <https://p1.auktionen->

gaertner.de/FILE/GPKATAUK45/77/4D/774D76/s724202.jpg Kuvan muokkaus Jorma Impola, SeAMK.

Kuva 2. Aidon 3 markan setelin 1860 No 17214 taustapuoli. Kuvalähde: <https://p1.auktionen-gaertner.de/FILE/GPKATAUK45/77/4D/774D76/s724202-1.jpg> Kuvan muokkaus Jorma Impola, SeAMK.

Sama seteli tuli kaupan 6.-8. marraskuuta 2020 Katz Coins Notes & Supplies Corp. E-Auction 38:aan kohdenumerolla 164 Katzille tyypilliseen 5 € lähtöhintaan ja se myytiin 4 100 € + 20 % komissio = 4 920 €.

Tähän asti kaikki on mennyt kuitenkin asiallisesti, mutta koskapa Gärtner oli liittänyt kohdekuvaukseen myytävästä setelistä huutokauppa-asiakkaiden varmasti korkealle arvostamat korkealaatuiset digikuvat, saivat kopiomaakarit jälleen jo vuonna 2019 hyvän setelikuvan kopioitavaksi.

Tähän seteliin, ja tietysti kaikkiin muihinkin kopiomaakareiden ”hyödyntämiin” seteleihin liittyy

eräs hyvin harmillinen piirre – eli mitenäs sitten, kun aito seteli on kaupan? Tästä kuvaava esimerkki havainnollistui, kun tämä samainen seteli tuli jälleen kaupan 28.-29. tammikuuta 2023 Katz Coins Notes & Supplies Corp. E-Auction 76:een kohdenumerolla 1643 jälleen 5 € lähtöhintaan ja se myytiin 29. tammikuuta vasarahintaan 3 400 € + 20 % komissio = 4 080 €.

Kuva 3. Aidon Katz:in huutokaupassa 29. tammikuuta 2023 myydyn 3 markan setelin 1860 No 17214 etupuolen kohdekuva. Huomaa kuvan epätarkkuus verrattuna kuvaan 1. Kuvalähde: <https://www.numisbids.com/n.php?p=lot&sid=6453&lot=1643> Kuvan muokkaus Jorma Imppola, SeAMK.

Kuva 4. Aidon Katz:in huutokaupassa 29. tammikuuta 2023 myydyn 3 markan setelin 1860 No 17214 taustapuolen kohdekuva. Huomaa kuvan epätarkkuus verrattuna kuvaan 2. Kuvalähde: <https://www.numisbids.com/n.php?p=lot&sid=6453&lot=1643> Kuvan muokkaus Jorma Imppola, SeAMK.

Heti, kun huutokauppalista kohdekuvineen tuli julki, huomasi suomalainen keräilijäyhteisö sen, että kyseisessä huutokaupassa oli muiden suomalaisten seteleiden joukossa myynnissä 3 markkaa 1860, 10 markkaa 1898 ja 10 markkaa 1945 Litt B Spécimen, joista on tehty ja kaupiteltu massoittain kopioita. Tämä luonnollisesti langetti ikävän epäilyksen siemenen kohteiden aitoudesta, jota erityisesti 3-markkaisen huutokauppakuvan epätarkkuus vain lisäsi, vaikka kaikki kolme epäilyllä ollutta seteliä olivat aitoja.

3 markan setelistä 1860 No 17214 maksettiin siis alun perin lokakuussa 2019 3 097 € netto, marraskuussa 2020 peräti 4 920 € netto, mutta nyt tammikuun lopussa 2023 kyykkäsi hinta tasolle 4 080 € netto. Varsin huomattavaa vaihtelua.

Setelistä on tällä hetkellä tarjolla kopioita useilta kopiokauppailta, kuten Foreign Currency and Coin Exchangelta, ebay:ssa myyjältä Banknoten-1 sekä SUPERmonetki.ru -sivustolta. Hinnat ovat

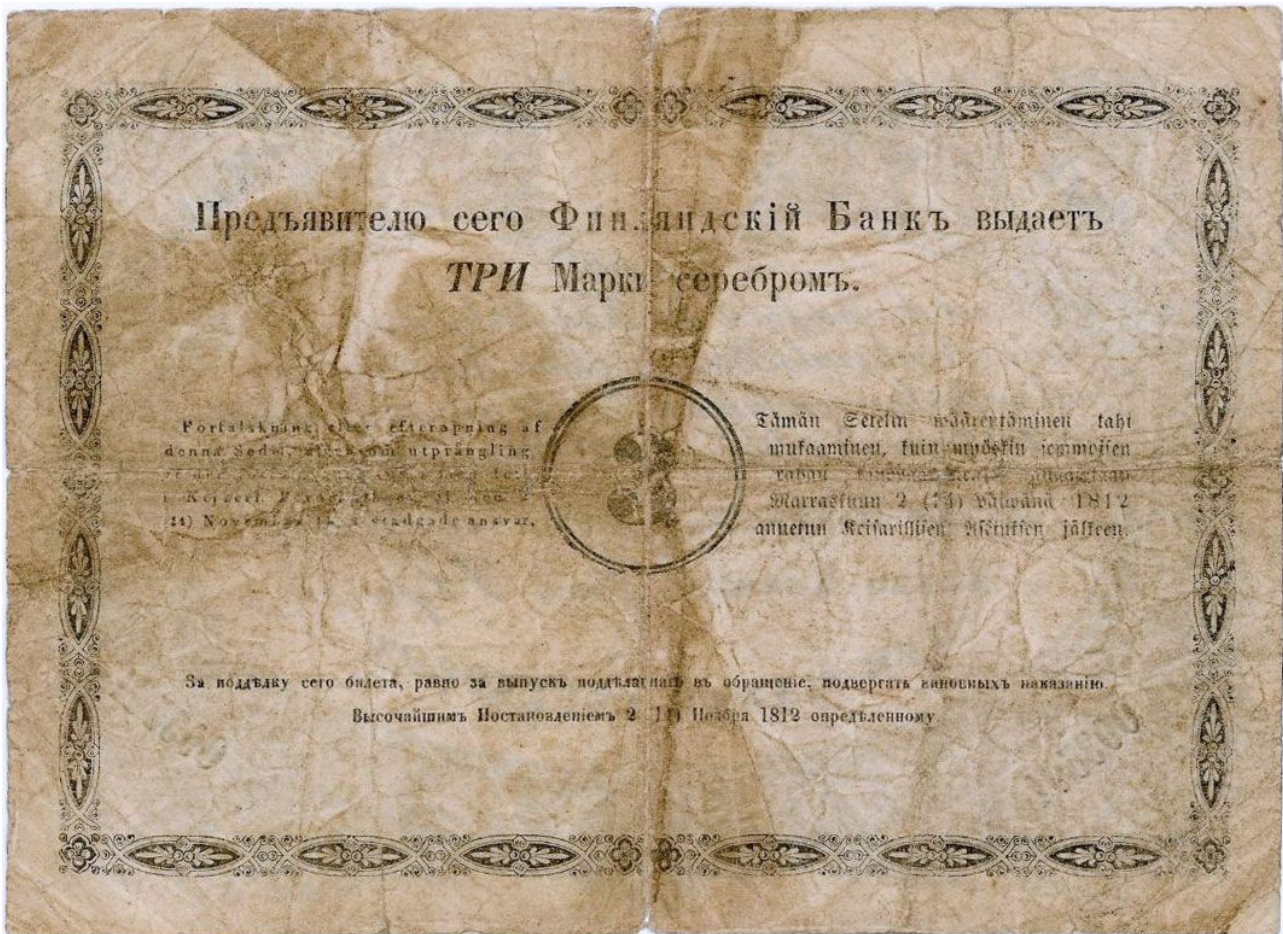
Toinen, eri tavalla surullinen, esimerkki löytyy Suomen numismatiikan merkittävästä seteliharvinaisuudesta eli 3 markan setelistä 1866 ”valkoinen kotka”. Alun perin 3 markan seteleihin painettiin sen etupuolen yläosaan keskelle, vaalealle pohjalle, värittömänä koholeimana valtiollinen tunnus eli kotkavaakuna sekä arvomerkintä TRE MARK. Koholeimallisia seteleitä painettiin vuosina 1860 ja 1861. Koholeiman käytöstä päätettiin kuitenkin sen epäkäytännöllisyyden johdosta luopua, koska seteleiden kiertäessä se kuitenkin vähitellen muuttui näkymättömäksi ja aiheutti setelipaperiin reikiä ja repeämiä. Kotkakuvio näkyi vuoden 1864 ja 1866 seteleissä vain vaaleana, painamattomana alueena eli ”valkoisena kotkana”.

Kuva 6. Aidon 3 markan setelin 1866 ”valkoinen kotka” No 093501 etupuoli. Kuvälähde: <https://en.numista.com/catalogue/note333586.html> Kuvan muokkaus Jorma Impola, SeAMK.

Vuonna 1866 väritön ”valkoinen kotka” korvattiin keisarin julistuksella mustalla painetulla kaksoiskotkalla ja arvomerkinällä 3 M. Vanhan mallisten seteleiden liikkeelle lasku lopetettiin ja pankin hallussa oleviin seteleihin lisättiin painamattomalle alueelle musta valtakunnanvaakuna ja arvomerkintä. Tämän takia vuodelta 1866 on säilynyt ilmeisesti vain 4 kappaletta 3 markan seteleitä, joissa on valkoinen kotka.

Kuva 7. Aidon 3 markkan setelin 1866 ”valkoinen kotka” No 093501 taustapuoli. Kuvälähde: <https://en.numista.com/catalogue/note333586.html> Kuvan muokkaus Jorma Impola, SeAMK.

Tämä harvinaisuus tuli kaupan SNY:n huutokaupassa 398, joka pidettiin 23. huhtikuuta 2016. Huutokaupan kohdenumerolla 761 myytiin ”3 mk 1866 Florin – Nybergh n:o 093501 SNY 118.1 (valkoinen kotka) Äärimmäisen harvinainen. Tunnetaan 3 kappaletta, rissejä ja kellastumia.” Kohteen kunnoksi oli arvioitu 1? (skandinaavisen asteikon mukaan) ja sen lähtöhinta oli 12 000 €. Seteli myytiin vasarahintaan 51 500 € + 16 % ostoprovisio eli nettohintaan 59 740 €, mikä oli tuolloin Suomen seteleiden hintaennätys.

Sama seteli tuli kaupan Oulun numismaattisen kerhon huutokaupassa 30. maaliskuuta 2019 kohdenumerolla 244 ”3 mk 1866 SNY 118.1, 093501 Florin-Nybergh, valkoinen kotka. Repä, reikiä, tahroja. Toinen tunnettu yksityiskokoelmassa. Äärimmäisen harvinainen (RRRRR) (ex-SNY 4/16, 59 740 €)”. Kohteen kunnoksi oli arvioitu 2 (kymmenportaisen asteikon mukaan) ja sen lähtöhinta oli 25 000 €. Seteli myytiin vasarahintaan 64 000 € (ei ostoprovisiota), mikä oli jälleen uusi Suomen seteleiden hintaennätys. Tämän seteliharvinaisuuden osti Kansallismuseo täydentämään ainutlaatuisia kokoelmaansa.

Holmaston huutokaupassa 154 myytiin 12. joulukuuta 2020 kohdenumerolla 564 ”3 markkaa 1866 Valkoinen kotka. Florin - Nybergh. № 066760. H.39. 96-97 x 131-133 mm. Erittäin harvinainen, aiemmin tunnettu vain 3 kpl, joista 2 julkisissa kokoelmissa. Nyt myytävä 4. kappale ei ole aiemmin ollut myynnissä. / 3 mark 1866 Vit örn. Ytterst sällsynt, av 4 kända ex 2 är i offentliga samlingar. / 3 markkaa 1866 White Eagle. Extremely rare note. Only 4 specimens are known and 2 of them are in museum collections” Kohteen kunnoksi oli arvioitu 1? (skandinaavisen asteikon mukaan) ja sen lähtöhinta oli 30 000 €. Seteli myytiin vasarahintaan 42 000 € + 22 % ostoprovisio eli nettohintaan 51 240 €.

Kuva 8. 3 markkaa 1866 ”valkoinen kotka” No 093501 etupuoli. Kuvälähde: <https://www.numisbids.com/n.php?p=lot&sid=4373&lot=564> Kuvan muokaus Jorma Impola, SeAMK.

Vaan jo taas luikerteli kopiokärmes tähänkin puutarhaan, kun tammikuun puolivälin jälkeen kuluva vuotta 2023 ilmestyi huuto.net huutokauppasivustolle myyntiin 3 markan seteli No 093501 kohdekuvauxsella ”Vanha suomalainen seteli, molemmat puolet saman kuntoiset” napakalla lähtöhinnalla 2,00 €. Setelistä ei ollut kuin kehnohko etupuolen kuva, eikä myyjä pyynnöistä huolimatta liittänyt myynti-ilmoitukseensa kuvaa taustapuolesta.

Kuva 9. Kopioidun 3 markan setelin 1866 ”valkoinen kotka” No 093501 etupuoli. Kuvalähde: <https://kuvat.huuto.net/v1/da92/5903fe0030447f16454bc81b843/505410305-m.jpg> Kuvan muokkaus Jorma Impola, SeAMK.

Mitä kummaa, oliko Kansallismuseo taloudellisissa paineissaan joutunut laittamaan tämän harvinaisuutensa myyntiin - onko valtiontalouden raaka tervehdyttäminen kovin säästötoimin jo alkanut? No ei todellakaan, joku oli tehnyt jälleen netistä löytämänsä kuvan avulla oman ”reproductioninsa” tästä harvinaisuudesta ja kuinkas ollakaan, sitä oltiin heti tyrkyttämässä aitona ostettavaksi huuto.net:issä. Netin ”numismatiikkapoliisit” minä mukaan lukien olimme heti kärppänä liikkeellä, ja pian katosivat sekä tämä myyntikohde sekä sen myyjä huuto.net:istä.

Tätä kurjaa kopiota ei ainakaan vielä ole kaupan muualla, ja tavanomaisten venäläisten, ukrainalaisten tai saksalaistenkaan kopiotrokareidenkaan listoilta sitä ei löydy. Kyseessä on tällä kertaa ilmeisesti aivan kotimainen tuotos. Mutta ihan totta, kuinka joku kehtaa laittaa tunnetun museokappaleen kopion myyntiin julkisille huutokauppasivuille? Pelkästään googlaamalla ”3 markkaa 1866” olisi asian laita ilmennyt parissa minuutissa.

Surullista kyllä, mutta ei tämäkään väärennösartikkeli jääne viimeiseksi...